

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720-73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon-
trakt korting

Jezus' woon- en werkplaats

Als nu Jezus gehoord had, dat Johannes overgeleverd was, is Hij wedergekeerd naar Galilea en Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen te Kapernaum, gelegen aan de zee, in de landpale van Zebulon en Nafthali; opdat vervuld zou worden, hetgeen gesproken is door Jesaja, de profeet zeggende: het land Zebulon en het land Nafthali aan de weg der zee, over de Jordaan, Galilea der volken; het volk, dat in duisternis zat, heeft groot licht gezien en den-
genen, die zaten in het land en de schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan.

Matth. 4 : 12 - 16

„Eigen haard is goud waard”! Men is nergens beter dan in zijn eigen huis. Een eigen thuis te hebben is een zegen. Een plaats te hebben waar men leven kan, zoals men wil, is een groot voorrecht. Het is ook één van de aantrekkelijkste bezittingen op aarde. In eigen woning gevoelt men zich op zijn gemak. Daar leeft men. Door velen wordt in onze tijd nog naar een eigen woning gezocht. En vindt men uiteindelijk een woning is men verheugd. Nu lezen we in Mattheus 4 van Jezus, dat Hij Zich ging vestigen in Kapernaum. Hij ging daar wonen. Zijn geboorteplaats was Bethlehem. Hij werd geboren in een stal. Zijn jeugdperiode bracht Hij door in Nazareth. Toen Hij dertig jaar oud was vertrok Hij naar Kapernaum. Zijn vestiging in deze plaats hield verband met de gevangenneming van Johannes de Doper. Uit veiligheidsoverwegingen ging Hij naar Galilea. Maar daarmee is niet alles gezegd. Zijn vestiging in Kapernaum heeft nog een diepere betekenis. Er is sprake van een Goddelijk moeten. Naar de wil des Heeren moet Hij in Kapernaum gaan wonen. Als Knecht des Heeren moet Hij handelen naar de wil des Vaders. En met die wil weet Hij Zich één. Het was ook Zijn spijze te doen de wil Zijns Vaders, Die Hem gezonden had. In het raadsplan Gods was het vastgelegd, dat Jezus in Kapernaum Zich zou vestigen. Die plaats had de Vader verkoren tot woonplaats van Zijn Zoon. Hierin straalt uit Goddelijke liefde. Immers van Kapernaum kan niets goeds verteld worden. Kapernaum werd bewoond door zondaren en zondaressen. Van God afgevalen mensen. Er was bij de inwoners geen uitzien naar het heil des Heeren. Het hart stond niet open voor de Heere en Zijn Christus. Kapernaum geeft duidelijk aan het beeld van de gehele wereld. De wereld van het verleden en de wereld van het heden. Een woning was er voor Hem niet gereserveerd. Niemand van de inwoners heeft een woning voor Jezus gezocht. De Vader sprak: „Mijn Zoon daar moet Gij U vestigen”. In Kapernaum is Uw woonplaats”. En nu Jezus' woning niet een rustplaats voor Hem, maar Zijn werkplaats. Kapernaum Zelf werd Zijn werkplaats. Daar moet Hij werken als Heilsmiddelaar. Daar moet Hij werken als Jezus. Als de Christus. Als de Heere. Als Immanuël.

Bij van God afgevalen mensen is geen woon-

plaats meer voor God. In het menselijke hart, in het menselijke leven is voor alles plaats behalve voor de Heere. In het hart is plaats voor de wereld en alles wat de wereld biedt. In het hart is plaats voor godsdienst, maar niet voor Godsvreze. Men weet zich aan alles verbonden, behalve aan God en Zijn Zoon. Door de zonde is er er ook een scheiding gekomen tussen God en de mens. De mens en God. God de Heere kan ook niet meer wonen bij de mens. Nu werd Christus naar de wil, het welbehagen Gods als waarachtig mens geboren. En naar diezelfde wil en het hetzelfde welbehagen. Gods ging Hij wonen onder mensen. Met het doel om door Zijn arbeid de scheiding die er is tussen God en de mens volkomen weg te nemen. Met het doel het menselijke hart weer te maken tot een woonplaats des Heeren.

Tot een plaats, waarin leeft de liefde, de vreze des Heeren. De hartelijke toegenegenheid tot God. Dit is een wonder. Een rijke weldaad Gods. Dit wonder valt des te meer, wanneer we acht geven op het tweede gedeelte van de tekst. We lezen daar: „opdat vervuld zou worden, hetgeen gesproken is door de profeet Jesaja”. Heel de gang van Christus is voorspeld. In en door Hem worden Gods profetieën vervuld. Niets doet Hij buiten de Schriften om, of wat in strijd is met de Schriften. Vandaar dat het een geboden zaak is, ook vandaag, acht te geven op die Schriften. Want die zijn het die van Hem getuigen. Hij is de Zaligmaker naar de Schriften. Hij is de schriftuurlijke Zaligmaker.

Zo is Zijn gang naar Kapernaum ook een schriftuurlijke gang. Een voorspelde gang. Wie dit op zich laat inwerken ontdekt de ontferming en de liefde des Heeren. Welk een liefde ontdekken we in Zijn wonen te Kapernaum. In Galilea woonde een volk in de duisternis. Een berucht volk. Vandaar dat er gesproken werd over het Galilea der heidenen. De invloed van het heidendom was hier duidelijk merkbaar. Hun nood was groot. Hun toestand uitzichtloos. Stoffelijk en geestelijk. Met onze stoffelijke nood valt het heden wel mee, maar onze geestelijke nood is groot. Net zo groot als in Galilea. In ons doopsformulier staat ons aller werkelijkheid getekend. Wij zijn met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren en daarom kinderen des toorns. Wij zijn allereerste ellendigheid, ja aan de verdoemenis zelf onderworpen. Uit die staat kunnen we onszelf niet bevrijden. Uit de nacht kunnen we niet komen tot het licht. Nu kan er wel kunstlicht aangestoken worden. En hoevelen doen dit niet. Men leeft op bij het kunstlicht van de wereld. Men geniet van het genot dat de wereld biedt. Of men leeft op de zwakstroom van eigen gerechtigheid. Men leeft bij het licht van zijn geloof. Men is tot vrijheid gekomen. Maar men is niet tot het geloof geleid. Men is niet vrijgemaakt. Men heeft geen kennis van eigen verlonenheid. Men werd niet getroffen door deze werkelijkheid, dat men door eigen zonde en schuld het licht Gods gedooft heeft. Men weet niet te spreken van het heilswonder Gods, dat het licht opgaat in de duisternis. Zit U in de duisternis? Leeft U in de duisternis? Valt de schaduw van de naderende dood op U. Bedreigt de dood U? Hebt U geen licht? Is het donker in U en rondom U? De tekst bevat een troostvolle tijding. Jezus kwam wonen temidden van een volk, dat in duisternis zat. Hij kwam bij hen, die leefden in de schaduw van de dood. Hij kwam in hun

VAN DE ADMINISTRATIE

Schreven wij de vorige maal dat de grote stroom van betalingen nog komen moest, inderdaad is die stroom gekomen en wij hopen dat die stroom zal aanhouden totdat de laatste betaald heeft. Heeft U nog niet betaald, stel het niet uit maar doe het direct, want van uitstel komt zo vaak afstel. Wat ons nog meer verrast? Dat bij de vele betalingen ook een stroom van giften en overbetalingen werd ontvangen. Het bedrag willen wij in één cijfer uitdrukken namelijk f 1.971,50. Is dit geen bewijs van liefde voor ons blad „Bewaar het Pand”? Zonder financiële zorg kunnen wij ons blad uitgeven, zodat wij in tegenstelling tot andere bladen, de abonnementsprijs ook voor de 9de jaargang niet behoeven te verhogen. Hartelijk dank voor deze grote offervardigheid. Ook mochten wij weer 7 nieuwe abonnees noteren, wat steeds een aangenaam werk is. Wij blijven uitzien. Nogmaals willen wij hierbij erop aandringen, om bij adreswijziging dat ons te berichten. Steeds ontvangen wij verschillende bladen retour met de mededeling van de P.T.T. ver-
trokken, adres onbekend. Op ons verzoek van de vorige maal ontvingen wij gunstige reacties, zodat er weer verschillende adressen konden achterhaald worden. Hartelijk dank voor de medewerking. Wie kan mij thans helpen aan het adres van M. Noordergraaf, Van Heusdenstraat 13, Rotterdam? Bij voorbaat mijn dank.

Adm. adres: Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.435, ten name van „Bewaar het Pand”.

v. d. L.

midden wonen als het Licht. Als het reddende Licht. Hij trok uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Hij maakte zalig. Hij vernietigde de nacht der zonde en des doods. Hij stelde in het licht. Hij deed wandelen in het vrolijk levenslicht. Diezelfde Heere leeft nog. Door Zijn Woord en Geest doet Hij heden, wat Hij in het verleden zo rijk gedaan heeft. Als het Licht werkt Hij bevrijdend en genezend. Want Zijn hart is vol ontferming. Vol bewogenheid. Vol liefde. Hij daalt af tot een volk in de duisternis. De nood van een volk in de duisternis gaat Hem ter harte. Hij zaligt een nachtvolk. Een gebonden volk. Een ten dode opgeschreven volk. Want naar Gods welbehagen is de aarde Zijn werkplaats.

M. C. Tanis.

Besprekingen van de Heilige Oorlog

59.

Het wederkeren van Immanuël tot Mensziel, de stad die het zo schromelijk verzondigd had, getuigt in een grote mate van Zijn ontfermende liefde.

Wel ging 't door de diepte. Telkens weer kwam het zuchtende volk te staan voor een totale onmogelijkheid. Maar door te luisteren naar de onderwijzingen van Vreze Gods, mocht 't volharden in het bidden en smeken tot de Heere. En zie, de verhooring bleef niet uit. Opnieuw kwam de Vorst met Zijn licht en liefde in de stad. Laat 't u, die verlangend en zuchtend uitziet naar de komst van Immanuël in uw hart en leven, tot bemoediging zijn. De deur kan lang gesloten blijven, zodat 't wordt een zuchten onder de zwaarste bestrijdingen. Maar uit de Schrift is het toch wel bekend, dat de weg naar het licht van Zijn vriendelijk aangezicht loopt door de duisternis der onmogelijkheden heen. Daar de Heere over de duisternis heeft getriomfeerd kan en wil Hij uw banden breken en zal Hij het licht doen opgaan, naar Zijn beloften.

Bij het verlaten van de eerste liefde kwam Mensziel met zorgeloosheid te staan tegenover

de hebben, over aardse dingen. Ja, wanneer men rustig doorleeft alsof er geen eeuwigheid aanbreekt, terwijl toch de dood ieder uur wenkt, want er is maar één schrede tussen ons en de dood! O, lees Ezechiël 33. Daarin stelt de Heere het zo ontroerend voor hoe het bloed op diens hoofd zal zijn, die het geluid der bazuin zal horen, maar die zich niet laat waarschuwen en hetzelfde geldt van hen, die niet waar-schuwen. Dan zal het bloed van de hoorders van de hand der predikers geëist worden. Diep ernstig is dus de verkondiging van het Evangelie, de uitoefening van de sleutelmacht. Doe Gods Geest het ons verstaan. Zij of worde het toch onze bede: o Heere, laat Uw Woord voor mij mogen zijn tot een eeuwig voordeel, heilig U het aan mijn hart.

**„Heer', ai, maak mij Uwe wegen
door Uw Woord en Geest bekend.
Leer mij, hoe die zijn gelegen
en waarheen G'Uw treden wendt.”**

„Zend Heere, Uw licht en waarheid neder, dat die mij leiden, dat zij mij brengen tot den berg Uwer heiligheid en tot Uwe woningen!”

E.

v. L.

Voor de jeugd

BESTE JONGELUI!

Gideon 17 (Richt. 6 : 24)

De Heere had tot Gideon gesproken op een niet mis te verstane wijze. Hij had tot Hem gezegd: Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven. Dit woord werd door Gideon geloofd. Daar komt het uiteindelijk op aan. Het Woord des Heeren vraagt geloof. Ook van ons jonge mensen. En de ouderen niet minder. Doch hoe is het daarmee nu gesteld? We horen het Woord des Heeren, iedere keer weer. Doch wordt dit Woord door ons ook in geloof aanvaard? Hoe menigmaal is het niet zo, dat we het wel geloven. We nemen het aan, natuurlijk! Het is het Woord van God. Maar wat doen we er mee? Doet dat Woord ons ook iets? Als het alleen maar met een historisch geloof wordt aangenomen, dan laat het ons die we zijn. We worden er niet koud of heet van. We zijn dan lauw. Vreselijke lauwheid. Heeft de Heere niet eenmaal tegen de gemeente te Laodicea gezegd: „Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt, noch heet; och of gij koud waart of heet! Maar nu, omdat gij lauw zijt, daarom zal Ik u uit Mijnen mond spuwen. Want gij zegt: Ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb geen dings gebrek; en gij weet niet, dat gij zijt ellendig en jammerlijk, en arm en blind en naakt.” Op. 3 : 15 - 17. Dat is helaas de kwaal van velen. Men weet de waarheid. Men gelooft de waarheid, maar men blijft er dezelfde onder. Ja, men kan met een historisch geloof oud worden, en dan aan het eind er toch nog mee verloren gaan. Dat een ieder zich daarom maar zal onderzoeken, hoe het met hem/haar gesteld is. Want we leven in geestelijk opzicht in zulk een gevaarlijke tijd. Vele predikers willen niet meer de onderscheiding in de „geloven” aanvaarden. Het is zelfs wel van kansels verkondigd dat men God dankte, dat de onderscheiding van een historisch-, tijd-, wonder- en zaligmakend geloof aan het verdwijnen was. Men komt dan tot de fatale misvatting dat men het historisch geloof voor het zaligmakende geloof gaat houden. Men waant zich dan een vol-uit christen zonder dat er ooit iets in het leven gebeurd is. Men kan dan in de voorste gelederen staan van het christendom, met een dood geloof. Want een historisch geloof, al moet het er zijn, is zonder meer toch een dood geloof. Ik hoop daarom, dat de oude en beproefde onderscheidingen ook door onze jonge mensen zullen gehandhaafd blijven. Want anders komen jullie ook te staan in de rij van hen, die menen rijk en verrijkt te zijn en geen dings gebrek te hebben, terwijl je niet weet, dat je ellendig, jammerlijk, naakt, blind en ongelukkig bent. Daar had Gideon iets van geleerd en daar leren al Gods kinderen iets van kennen in hun leven. Want het blijft toch waar, dat als men zijn ellende niet kent, hoe zal men ooit naar verlossing gaan begeren?

Gideon geloofde het Woord des Heeren. Het Woord des Heeren, dat voor hem zo vol evangelie was. En het evangelie is een kracht Gods tot zaligheid voor een ieder die gelooft. Dat blijkt duidelijk uit de tekst, die voor ditmaal boven dit stukje staat aangetekend. „Toen bouwde Gideon aldaar de Heere een altaar, en noemde het: De

HEERE is vrede. Het is nog tot op deze dag in Ofra der Abiezrieten.”

Als Gideon een altaar gaat bouwen, dan is het niet om daarop een offer te brengen, maar ter herinnering aan deze heilige gebeurtenis, dat de Heere zo genadevol Zich aan hem geopenbaard had. Hij noemde het altaar: Jahwe Sjaloom! Zo staat het er letterlijk. Het is een rijke benaming. Want het betekent: De HEERE is vrede. De Engel des Heeren, Die aan hem verschenen was, was de tweede Persoon in het Goddelijke Wezen. Hij draagt in de bijbel ook de naam van Vredevorst (Jes. 9 : 5). Paulus noemt Hem in het N.T. „Onze Vrede”, Efeze 2 : 14. De benaming van het altaar getuigt dus van een diep gelovig inzicht in de heilgeheimen, die de Heere naar Zijn vreeverbond aan Zijn volk bekend wil maken.

Gideon, die eerst vreesde te sterven, mocht nu geloven, dat de HEERE vrede is. Dat de HEERE gedachten des vredes over hem had en niet des kwaads. Het kwaad (onheil) wat Gideon verdiend had, dat is gedragen door de Heere Jezus Christus, de Vredevorst. En daarom kon er een verhouding van vrede zijn tussen de HEERE, Die heilig is, en de schuldige Gideon. Door dit spreken Gods, ontstond er ook een wonderlijke vrede in het hart van Gideon. Hij mocht nu ook geloven, dat de oorlogstoestand, die er met de Midianieten was, zou ophouden. Men zou tot vrede komen ook in het land. De Midianieten zouden worden verslagen. De HEERE zou Zijn volk het goede weer doen zien. De HEERE is vrede. We moeten hier ook letten op de naam HEERE. Dat is de verbondsnaam. Dat is de Naam, Die zegt, dat de HEERE een onveranderlijk God is. Hij is een getrouw God. Wat ligt er zo gezien in die Naam een troost. Het is te begrijpen, dat er in de psalmen staat: Uw Naam is voor het oprecht gemoed, van al Uw gunstvolk goed. Want uit die Naam mogen we gelovigen weten, dat ze met een onveranderlijk, trouwhoudend God te doen hebben, Die nooit zal laten varen, wat Zijn hand begon. Hij zal het zekerlijk voleinden. De naam HEERE is eigenlijk een dikke streep onder het woord „vrede”. Als Gideon er nog aan twifelen mocht of het nu waarlijk wel vrede was, dan stond die Naam er garant voor, dat hij zich niet in een droomwereld bevond, maar dat hij met zalige werkelijkheden te doen had. En dat geloofde hij nu, getuige de naam, die hij aan het altaar gaf.

Verstaan wij dit ook door het geloof? Want dat kunnen jonge mensen ook verstaan, mits de HEERE daartoe het geloof in de harten werkt. Ik neem aan dat vooral de groteren, de betekenis van deze heerlijke Naam wel bijgebracht zal zijn. We kunnen God kennen uit Zijn namen. De naam HEERE is de Naam, waarmede Hij jullie is tegengetreden, toen je het teken en zegel van de heilige doop ontvangen hebt. Toen is ook jullie betuigd, dat er alleen een verhouding van vrede tussen God en je ziel kan ontstaan, door het geloof in de Heere Jezus Christus, de Vredevorst, Die Paulus dus „onze Vrede” genoemd heeft. Dat is geen betuiging van een mens geweest, maar van de onveranderlijke verbonds-Jehova. Hoe weinigen zijn er echter, die dit echt gelovig leren verstaan. Ik zou ten deze allen willen aanraden, om de HEERE te vragen, steeds weer dit zo noodzakelijke geloof te mogen ontvangen, om het dan ook te beoefenen. Want dit moet ook nog onderscheiden worden. Men kan het geloof hebben ontvangen terwijl men het toch niet beoefent. Het is ten deze, om een voorbeeld te noemen, net als met een fiets. Je kunt een fiets hebben, terwijl je er toch niet op rijdt. Zo kun je ook geloof hebben, terwijl je er toch geen gebruik van maakt. Ook hierin zijn we van de HEERE afhankelijk. Er staat in Fil. 2 : 12b en 13: „.... werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven; want het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.” Dat wil zeggen: de roeping om te geloven ligt voor rekening van de mens. Wanneer hij echter tot de daad van het geloven komen mag, dan is dit Gods werk. En Die doet dat naar Zijn welbehagen. Zo verheerlijkt de HEERE Zijn eigen Naam. En degenen, die de HEERE lief mogen hebben, willen het ook niet anders.

Ik hoop, dat er onder jullie zijn, die hier troost uit mogen putten. Ik weet dat er jonge lezers zijn, die rijke dingen van de HEERE, uit eenzijdige liefde hebben mogen ervaren. Die daar in hun leven ook rijk van hebben mogen ge-

tuigen. Zij hadden vrede in hun hart, omdat de Heere tot hen woorden des vredes gesproken had. Wat is het aangenaam, als men dat door het geloof beleven mag. Doch hoe benauwd kan het worden, als het geloof niet beoefend wordt. Dan is alles donker van rondom. Doch wat is het groot, dat we dan met een onveranderlijk God te doen hebben, Wiens naam HEERE is. Hij verandert nooit! Ik zou daarom de zodanigen wel toe willen roepen, die nu misschien in het donker verkeren: Denkt eens aan die heerlijke Naam! Want Die zegt, dat al kan God op ons niet aan, wij toch altijd op Hem aan kunnen. O, ik weet, om daar de troost uit te kunnen putten, daar is ook weer geloof voor nodig. Doch dat is bij de Heere te verkrijgen. Hij kan het geven. En dan niet om onzentwil. Ach neen! Dit zij u bekend, o huis Israëls, Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil. Wat zijn we toch in alles afhankelijk van de vrijmachtige werking des Heiligen Geestes. De plaats waar Gideon dit beleven mocht, is voor hem een onvergetelijke plaats geworden. En zo is het met een ieder, die zulke plaatsen in z'n leven heeft mogen leren kennen. Ze zijn onvergetelijk.

Het altaar is nog te Ofra der Abiezrieten, tot op deze dag. D.w.z. tot op de dag dat het boek Richteren geschreven werd. Want dat altaar is er nu natuurlijk niet meer. Het is door de tand des tijds vergaan. Maar de zaken, die er door afgebeeld zijn, blijven bestaan.

Ofra wordt hier genoemd „der Abiezrieten”, dat lag in het gebied, dat aan de stam van Manasse was toegewezen. Dit ter onderscheiding van een ander Ofra, dat in het gebied lag, dat behoorde aan de stam van Benjamin. Zie Joz. 18 : 23. Ook in ons land zijn er meer plaatsen, die dezelfde naam dragen, en onderscheiden worden door de provincie er bij te noemen, waarin die plaats gelegen is. Dergelijke onderscheidingen zijn nodig, om te weten waar je woont. Gelukkig dat de Heere de adressen kent. Ook van jullie? Je bent gelukkig als je dit uit ondervinding weten moogt.

Ik ga weer eindigen. Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

Boekbespreking

WILLEM TEELINCK - door Dr. W. J. M. Engelberts - Uitgeverij TON BOLLAND, v.h. H. A. van Bottenburg B.V., Prinsengracht 493, Amsterdam.

De heer Bolland heeft op zich genomen om een driel-tal belangrijke herdrukken van biografieën over de „vaders der nadere reformatie” te verzorgen.

Enige tijd geleden verscheen al opnieuw het proefschrift van Dr. A. F. Krull over Jacobus Koelman. Dat werk hebben we reeds in ons blad gerecenseerd. Kort geleden kwam de tweede herdruk gereed en wel het proefschrift van Dr. Engelberts over Willem Teel-inck. Daarvoor vragen we nu aandacht.

Velen hebben van Teellinck gehoord. Velen hebben ook wel een en ander van zijn geschriften gelezen. Tot in onze dagen worden er werken van hem herdrukt. Dat zegt al genoeg.

Teellinck leefde van 1579 - 1629. Hij is predikant geweest in Haamstede en Middelburg. Hij heeft veel geschreven. Vele van zijn werken zijn van praktische aard. Onder de mannen van de nadere reformatie neemt hij de eerste plaats in.

Het proefschrift van Dr. Engelberts laat ons de betekenis van Teellinck zien. Zijn werk is belangrijk. We geven hier een overzicht van de hoofdstukken van het boek; I. zijn leven, II. zijn geschriften, III. zijn godsdienstig-zedelijke denkbeelden, IV. Teellinck over de rustdag, V. Teellinck als predikant, VI. als stichtelijk schrijver, VII. Teellinck m.b.t. de zending en VIII over zijn invloed. Onder de bijlagen vinden we een overzicht van Teellincks werken, voorzover ze in druk verschenen zijn.

Het doel — aldus Dr. Engelberts op blz. 135 —, dat Teellinck zich voorstelde, was gelijk we reeds vernamen, aankweeking van een praktisch Christendom. Dit heeft hij als predikant dan ook getrouw nagestreefd. Met het volste recht mogen we hem een boet-prediker noemen, wien het te doen was, om te vermanen tot bekeering, op te komen voor het recht, de ondeugd te bestraffen, in ernstige en duidelijke taal. Joost van Laren Jr., de Vlissinger predikant, drukt het zo juist uit, als hij zegt: „Hij was een trouw en uitnemend dienaar des Heeren, die in zijn leven gelijk Paulus, bitterlijk werd ontstoken in zijn geest, als hij zag, dat het Gereformeerde Christendom meere-deels maar een naam was, zonder daad, een lichaam zonder leven, eene zon zonder licht en hitte. Dit was voor hem een wee in de ziel, en eene blijvende smart in zijn hart. Om deze smaad van Israël af te wenden, hield hij aan tijdig en ontijdig in het bestraffen, dreigen, vermanen, leeren, met bewonderenswaardigen ernst, ijver en kracht. Al het pogen en streven van zijn onvermoeiden arbeid was slechts daarheen gericht, om uit de hem toevertrouwde gemeente, eene naar de Schrift werkelijk gereformeerde te vormen, niet tot eigen lof, maar dien van den Heer der gemeente. „Teellinck drong voortdurend aan op

degenen die het leven der genade nog misten. Het smeken tot de Heere of het onvergankelijke zaad der wedergeboorte wortelen mocht schieten tot bekering hield op. De tijd om verhoord en de dag om geholpen te worden verliest dan zijn waarde. Naar dit woord: „Zie nu is het de wel-aangename tijd; zie nu is het de dag der zaligheid,” werd niet geluisterd.

Maar nu de Heere in Zijn ontfermende liefde weer ontmoet mag worden, wordt alles in het werk gesteld die verderfelijke geesten van zorgeloosheid uit te roeien.

Van al de zorgeloze geesten die gearresteerd werden was Beloftesnoeier de vader. Deze booswicht wist dat alle geestelijke werkzaamheden aan de troon der genade alleen uit de beloften van het Evangelie kunnen voortvloeien. Naarmate men ruimte ziet in de genade die geopenbaard is in de beloften, gaat men smeken om ontferming.

Zoals wij weten neemt een geldsnoeier op een misdadige wijze randen van gemunt geld af. Hiermede wordt dan de majesteit van de Koning gekrenkt, de vastigheid van het rijk geschonden en de eer van God aangetast.

Door het snoeien van deze vorstelijke muntstukken wordt de handel verlamd, daar de gerechtigheid, die de kracht van de handel is, nu niet meer dient tot steunpunt.

Maar de misdaad die Belofte-snoeier bedreef trof ellendige zondaren, daar gesnoeide beloften niet geldig zijn op de bank van vrije genade. Met elke bepaling, die de mens verbindt aan de vervulling van Gods beloften, wordt het soevereine werk van Gods genade geschonden. Wanneer aan deze vervulling nog een traan in oprechtheid geschreid of een zucht geslaakt moest worden, was alle verwachting er door afgesneden.

Hierom werd deze grootste booswicht gearresteerd zijnde door de gehele stad veroordeeld, om eerst op de kaak te staan. Opdat hij tot diepe verachting gegeseld zijnde, eindelijk met de koorden gestraft zou worden, dat er de dood op volgde.

Op de markt van vrije genade gaat 't om de blinkende en klinkende muntstukken van Gods beloften. Geestelijke weldaden zijn met het koopgeld van wat tranen of gemoedelijkheden, wat deugd of plicht niet te verkrijgen. Waardeloos is al het geld dat de mens met zijn godsdienstigheid vervaardigt en de prijs, die hij bepaalt. Dorstigen die geen geld hebben van zichzelf worden opgeroepen wijn en melk te kopen zonder geld en zonder prijs vanuit de mens.

Gods beloften als beloften van het Genadeverbond hebben Jezus Christus en Zijn gerechtigheid tot inhoud. De prijs door Zijn God bepaald heeft Hij betaald met Zijn plaatsbekledend borgwerk.

Met dat wonderlijke en heerlijke koopgeld van vrije genade, ons in het Evangelie ter hand gesteld, is alles te verkrijgen ten leven en ter zaligheid.

Maar gaat men deze heerlijke beloften vanuit een menselijke berekening besnoeien met het snoeimes van wettische bepalingen, dan worden zij voor de bank van vrije genade waardeloos gemaakt. Waarmee de mens zichzelf komt te stellen onder de wrake des verbonds.

Het leven der genade, dat Mensziel bij de eerste komst van Immanuël in de stad deelachtig was geworden vanuit de beloften, moet ook vanuit diezelfde bron onderhouden worden tot wasdom. En daarvan was men onder de verderfelijke invloed van Belofte-snoeier afgeweken tot grote schade van het geestelijke leven. Zodat er schier geen geestelijke zonen en dochters geboren werden in de stad. Een wettische godsdienst werkt altijd buiten wederbarende genade om.

De Heere komt in Zijn Woord met de beloften van het Evangelie tot goddeloze zondaren, die vijanden zijn van vrije genade. Het speculeert niet in het minst op enige welwillendheid in de mens.

Maar wat zin heeft dat? Van onze kant is dat zinloos, dwaasheid. Maar de Heere wil door deze prediking van soevereine genade Zijn wet schrijven in het hart om Hem lief te hebben. Om zo „God te leren kennen in Zijn algenoegzaamheid, Jezus in Zijn dierbaarheid en zichzelf in zijn vloekwaardigheid”.

Het is in de oefeningen van het geloof altijd een leven vanuit de beloften van het Evangelie. Vanuit deze bron leren de levenden steeds meer Gods ontfermende en verkiezende liefde in Christus kennen.

Uit het leven van de dichter die spreekt in psalm 119 kan het ons duidelijk worden hoe profijtelijk het is met Gods beloften en toezeggingen gebonden te zijn aan de troon der genade.

Nijkerk.

R. Kok.

Ontmoetingsdag

TE SLIEDRECHT - CENTRUM

D.V. zaterdag 20 april aanstaande

We herinneren nog even aan deze dag:

MORGENSAMENKOMST, aanvang half 11:

Opening : Ds. G. Blom;
Spreker : Ds. D. Slagboom;
Sluiting : Ds. R. Kok.
Pauze.

MIDDAGSAMENKOMST, aanvang 2 uur:

Opening : Ds. P. van Zonneveld;
Spreker : Ds. H. C. van der Ent;
Onderwerp : Want de krijg is des Heeren.
Sluiting : Ds. M. C. Tanis.

Reisroute voor de bezoekers per trein :

Wie komt van de richting Middelburg, Amsterdam, Den Haag of Rotterdam moet in Dordrecht de trein nemen van 9.52 uur (richting Gorinchem). Aankomst Sliedrecht 10.01 uur.

Wie van het Noorden of Oosten komt, moet in Utrecht overstappen. Daar moet men de trein nemen van 8.50 uur naar Geldermalsen. Aankomst Geldermalsen 9.12 uur. Daar moet men weer overstappen en de trein nemen richting Dordrecht. Vertrektijd 9.19 uur. Aankomst Sliedrecht 10.01 uur.

Zoals al werd medegedeeld zal D.V. gezorgd worden voor bussen ob de treinreizigers naar het kerkgebouw te vervoeren en na afloop van de middagsamenkomst naar het station terug te brengen.

Nu de benzine-distributie tot het verleden behoort is het vervoersprobleem opgelost. We verwachten vele bezoekers uit alle richtingen.

De 20e april nadert. Daarom is het van belang om niet langer te wachten met het nemen van voorbereidende maatregelen.

De Heere moge ons samen een goede dag geven tot versterking van de banden, die ons binden.

B.

Naar de katechisatie

149

DE WET DES HEEREN

Vijfde gebod (4)

We zouden volgens onze afspraak in de vorige les met elkaar behandelen het gezag, dat de overheid draagt. We willen echter eerst nog bespreken het gezag, dat de KERK draagt. En dat is een DIENEND gezag.

De ROOMSE kerk voert haar gezag **heersend** uit. dat is wel duidelijk gebleken in de tijd van de vervolgingen, zoals in de 80-jarige oorlog. Wat is de bodem van ons land toen bedekt met het bloed van de martelaren! Rome stelt ook haar leer BOVEN Gods Woord.

Het was de zegen der reformatie van 1517, dat de Heere Zijn WOORD weer helder stelde op de kandelaar. Want de kerk heeft God tot draagster gesteld van Zijn Woord. En Gods Woord heeft alleen GODDELIJK gezag. Dat bezit niet de kerk en haar belijdenisgeschriften. Die hebben een KERKELIJK gezag. En het kerkelijk gezag is een **dienend** gezag. We merkten op bij het gezag, dat de ouders dragen, een OPVOEDEND gezag is en ook een dienend karakter heeft.

Het gezag, dat de kerk draagt, is ontleend aan de SLEUTELMACHT, welke Christus haar gegeven heeft, volgens Mattheus 16 : 19 „En Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen.” Deze sleutelmacht heeft Christus niet verbonden aan de PERSOON van Petrus en van de apostelen en zoals nu van de ambtsdragers der kerk, in die zin, dat zij persoonlijk de macht hebben om op de aarde te binden, wat in de hemel gebonden is en zo ook te ontbinden, namelijk om de zonden te vergeven, maar die sleutelmacht is verbonden aan het **am b t** als zodanig.

Deze sleutelmacht der kerk houdt in: de verkondiging van het Evangelie en de Christelijke ban of uitsluiting, de uitoefening van de tucht. Zie Zondag 31.

De ambtelijke verkondiging van het Evangelie sluit in en sluit uit het Koninkrijk der hemelen. Deze verkondiging is enerzijds een openlijke

betuiging van vergeving der zonden voor de gelovigen, zegt de Heidelberger. En met die „gelovigen” bedoelt de katechismus niet allen, die door doop of belijdenis zonder meer tot de kerk behoren, zoals men thans veelal leeraart, maar hèn, „die de beloften van het Evangelie met een WAAR geloof aannemen.” „Met een **wa a r** geloof” d.i. het ZALIGMAKEND geloof, de **g a v e** Gods, gewerkt door Gods Geest in het hart, door het Woord!

Die ware gelovigen zijn door bearbeiding van de Heilige Geest de „armen van geest”, de „hongerigen” en „dorstigen”. Het zijn de verslagenen van hart, de boetvaardigen, die met hun zonde en schuld voor God te doen hebben gekregen en daarom een mishagen aan zichzelf. Zie bij de tollenaar in de tempel, bij de drie duizend op de pinksterdag. En . . . is ù, lezer(es) dit ook geworden? Want, waar de Heere dit geloof werkt in het hart, worden deze dingen gekend. Met de ware verootmoediging gaat dan ook gepaard „een zich met waren harte tot God bekeren.” Het zijn de vruchten van het geloof. En verootmoediging, boetvaardigheid, verslagenheid van het hart zijn EIGENSCHAPPEN van het ware geloof. Want alle „historische”, „tijd”- en „wonder”-geloof kent deze dingen niet. Zij gaan buiten het hart om. Ieder onderzoeker zich ten deze. Vandaar is „onderscheidende” prediking zo noodzakelijk!

Het „aannemen van de belofte van het Evangelie”, waarvan onze Heidelberger spreekt in Zondag 31, is ook niet een zogenaamd „conclusie trekken”, op de manier van: Jezus is voor zondaren gekomen. Nu, ik ben ook een zondaar . . . dus is Hij ook voor mij gekomen . . . dus bezit ik ook de vergeving der zonden. En dat menen toch zovelen. Wat een verantwoordelijkheid dragen de ambtsdragers en welk een misleiding is het, wanneer niet ernstig wordt gewaarschuwd en gewezen op de noodzakelijkheid van ontdekking en ontgronding van al hetgeen **g e e n** grond is voor de eeuwigheid.

Anderzijds zal de troost van de belofte van het Evangelie niet worden ervaren dan in de weg van het „aannemen des geloofs”. Dit aannemen gaat gepaard met ootmoed, met een kinderlijk vertrouwen, stervend aan en afziende van alles, wat van de mens is en met een overgave van het hart aan de Heere, een zich verlaten op Zijn Woord en belofte. Het aannemen van de belofte van het Evangelie geschiedt dan naar mate de Heere licht geeft over Zijn belofte, over Christus en Zijn borgwerk en dit alles in de ziel wordt geopenbaard en verklaard. Daartoe is versterking van het geloof nodig en dit doet ook de Heilige Geest, door Woord en sacrament.

De verkondiging van het Evangelie is anderzijds een openlijke verkondiging en betuiging, dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis ligt op alle ongelovigen en die zich niet van harte bekeren, zo verklaart de Heidelberger.

Merkt u wel op, dat de Katechismus bij de ongelovigen noemt: en die zich niet van harte bekeren. Velen denken, dat Gods Woord in de kerk komt tot allen, die we als gelovigen moeten beschouwen door doop en belijdenis, door een wandel, welke zich kenmerkt door slechts uiterlijke godsdienstplichten, maar die vreemd is aan waarachtige bekering. Ja, dan zijn er ook ongelovigen, zo redeneert men, dat zijn de onverschilligen of buiten-kerkelijken. Ook weer zulk een verschrikkelijke misleidende beschouwing. Neen, de Katechismus noemt ook: „en die zich niet van harte bekeren.”

Ontzaggelijke gedachte: op die allen blijft de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis liggen! Ach, men zegt wel eens: ik kom de kerk uit, zoals ik er ben ingekomen. Dit kan zo zijn als de mede-oorzaak hiervan ligt in een prediking, die als een samenraapsel is van vertelsels, een voorstelling van allerlei uitwendige zaken, die de kern van Gods waarheid niet raken, die de ziel leeg laten of misleiden. En dat is erg, wanneer zo de mensen terug moeten keren naar huis Maar wanneer de verkondiging van Gods Woord het **w e e** doet horen, zoals de Heere dit eist van elke prediker, het wee over allen . . . die zich niet van harte bekeren, dan gaan die de kerk niet uit, zoals zij er in gekomen zijn. O, mocht dat toch eens diep doordringen, wat het zeggen wil, dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt. Want de verkondiging zal toch zijn één van beiden: of tot een oordeel of tot een voordeel! O, wat erg, wanneer men de kerk uitgaat en het heeft over allerlei dingen, die geen waar-

heiligheid des levens, dat leer en leven in volkomen harmonie moeten zijn, en hier is niet onduidelijk de invloed merkbaar van zijn verblijf in Engeland, in piëtistische kringen.
De heer Bolland deed er goed aan dit werk weer binnen het bereik van velen te brengen. De intekenprijs is f 19,50. Nu kost het f 24,50.
Met belangstelling zien we uit naar de herdruk van het proefschrift van Dr. J. J. van Baarsel over William Perkins.

B.

STEMMEN UIT WITTENBERG, preken enz. van Dr. Maarten Luther en zijn tijdgenoten. Van deze serie is de 16e bundel verschenen. Deze bevat een en ander van het werk van Luther. En wel een uitlegging van de 127e psalm, die bestemd was voor de Christenen te Riga in Lijfland. Verder een uitlegging van de 117e psalm, gericht aan zijn beschermer en vriend Ridder Hans von Sternberg. En dan nog de verklaring van enkele verzen van het Hogepriestelijk gebed in Johannes 17, en wel de verzen 3 en 20 - 26.

Luther heeft de talenten gebruikt, die de Heere hem gegeven had en daarvan mag de kerk nog de vruchten plukken. Door de heruitgave van wat Luther geschreven heeft, komt zijn werk weer binnen ons bereik.
De bundels kosten f 3,50 per stuk. De uitgave geschiedt door De Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan.

B.

MILIEUBEDREIGING LEVEN OF DOOD, door Dr. M. Basilea Schlink, uitgave Stichting Vrienden van de Evangelische Marienschwesternschaft, Slotmansweg 8, Nijverdal.

In het voorwoord lezen we:

De milieubedreiging neemt hand over hand toe; de vraag is hoe lang de aarde nog bewoonbaar zal blijven.

Moeten we dit fatalistisch aanvaarden, of is er een antwoord?

Dr. M. Basilea Schlink, de stichteres van de Evangelische Marienschwesternschaft te Darmstadt, roept ons op, de dreigende feiten onder ogen te zien en onze houding daartegenover te laten bepalen door de bijbelse grondslagen: schuldbesef, berouw en omkeer.

Tot zover het voorwoord. Er is veel in dit werkje, dat ons aanspreekt. Daarmee zeggen we niet, dat we het helemaal met de zienswijze van de schrijfster eens zijn. Maar het onderwerp, dat zij hier aan de orde stelt is wel van groot belang. Het gaat om een reëel gevaar. Het is goed om van dit boekje kennis te nemen, ook al zal men bij het lezen merken, dat de schrijfster niet op onze grondslag staat.
Het werkje kost f 1,75.

B.

"REPOS AILLEURS" DRIEBERGEN

Ideaal gelegen rustoord voor hen die er nodig even uit moeten voor rust of gezondheid - 700 m van de kerk.

Telefoon 03438 - 2466.

Voor al uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel Van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Voor bijbels, boeken en muziek

is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad
Snelle levering,
ook van de allernieuwste uitgaven

**LINDENBERG'S
BOEKHANDEL**

Slaak 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM-16
Telefoon 010 - 128934

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Reeds talloze ziekten en kwalen werden bestreden en genezen met behulp van onze meer dan twee eeuwen oude kruidenrecepten. Waar voorgeschreven medicijnen faalden, deed de geneeskraft van onze kruiden zowel de arts als patiënt versteld staan; o.a.

AAMBEIEN, BRONCHITIS, BEDWATEREN, BLAASEN URINE, ECZEEM, GAL, HOGE BLOEDDRUK, HOOFDPIJN, ISCHIAS, MIGRAINE, MAAK, NIERSTEEN, REUMATIEK, SLAPELOOSHEID, SPATADEREN, VERNAUWDE BLOEDVATEN, VERMAGERING, ZENUWEN, WATERZUCHT, OVERGANG enz.

Kuur voor een maand f 8,50 (verzendk. inbegr.)

DROGISTERIJ SIKKING

BARREVOETESTRAAT 5 - HAARLEM
TEL. 023 - 312882 - GIRO 190 609

De Vereniging voor Voortgezet Onderwijs op Reformatorische grondslag te Amersfoort

Gevraagd per 1 augustus a.s. voor de M.A.V.O.-afdeling van onze scholengemeenschap in wording

DOCENTEN, VOOR ALLE VAKKEN

Het bezit van een 2e graads bevoegdheid strekt, in verband met de uitbouw tot een scholengemeenschap voor m.a.v.o., h.a.v.o. en v.w.o., tot aanbeveling.

Zij, die oprecht de doelstellingen van de Vereniging onderschrijven, worden uitgenodigd hun sollicitaties binnen 7 dagen te richten aan de secretaris, de heer L. Snoek, Randenbroekerweg 38, Amersfoort.

JOH. CALVIJNSCHOOL - VEENENDAAL

Gevraagd per 1 augustus a.s. (of eventueel later):

ONDERWIJZER - ONDERWIJZERES

Chr. Geref., Ger. Gem., Herv. Geref. of Oud-Geref. Bevoegd voor J. Voor handwerken is er een vakond.

Leerjaar nader te regelen.

Verpl. kostenbesluit is van toepassing.

Huisvesting vormde nooit probleem.

Voor ongehuwde mooi (zomer)hulsje beschikbaar

Sollicitaties: C. G. Mijnders, H.d.S., Pr. W. Alexanderpark 24, Veenendaal (telefoon 08385 - 12 480).

VERSCHEENEN:

ISRAËLS AANNEMING HET LEVEN UIT DE DODEN

Een KERK - HISTORISCHE DOKUMENTATIE over:

- DE TOEKOMST VAN ISRAËL
- DE KOMENDE HEILSTIJD DER KERK
- DE NABIJ ZIJNDE GROTE WERELDGEBEURTENISSEN
- WIE IS DE ANTICHRIST?

Dit werk is voorzien van uitvoerige verhandelingen van de meest voor-
aanstaande „OUDE SCHRIJVERS“, zoals, COMRIE, BOSTON, VAN LO-
DENSTEYN, WITSIUS, SHEPARD en tientallen anderen!

Maar ook kunt U lezen hoe b.v. PROF. G. WISSE dacht over de heils-
tijd van de kerk na de bekering der Joden!

Een nog nooit eerder in de Ned. taal verschenen uiteenzetting over de
glorietijd der kerk na de aanneming van de Joden, van de hand van
de Amerikaanse puritein JONATHAN EDWARDS, is mede opgenomen.
De vertaling daarvan verzorgde de Heer G. van Essen.

Dit boek bevat nog veel meer over de TOEKOMENDE DINGEN.

Een dergelijke studie is nog nimmer verschenen en is dan ook uniek
te noemen. De BIJBELSE TOEKOMSTLEER wordt in dit werk breed-
voerig gestaafd met de ouderwets gereformeerde theologie.

Dit prachtig uitgevoerde boek van 265 bladzijden

verlucht met 5 pagina - grootte illustraties, kost f 22,—

Te bestellen bij Uw boekhandel of rechtstreeks bij:

UITGEVERIJ „TOLLE - LEGE“

Karel Doormanlaan 8, Bleiswijk, telefoon 01892 — 5828.

Uw zoon of dochter nog niet aangemeld voor de school in Amersfoort?

Dan spoedig doen als U onderwijs begeert dat over-
eenkomt met de maatstaf die U bij hun opvoeding
thuis aanlegt.

De school begint D.V. in augustus a.s. met MAVO
(1e en 2e klas) en zo spoedig mogelijk met HAVO.
Na aanmelding bij de secretaris volgt toezending van
een formulier voor aanvraag rijksstudietoelage (af-
hankelijk van inkomen, ook in de reiskosten).
Aanvraag studietoelage voor leerlingen die in augus-
tus in de 2e klas komen: VÓÓR 31 JANUARI A.S.!

Voorzitter: Ds. J. van Haaren te Amersfoort.

Secretaris: L. Snoek, Randenbroekerweg 38, Amersfoort tel. 03490-28520.

BEL OF SCHRIJF METEEN!